

Presset på ældreplejen stiger

Flere ældre per ansat i ældreplejen

Fra 2010 til 2018 er antallet ældre over 80 år steget markant, samtidig med at antallet af hænder i ældreplejen er faldet. Antallet af ansatte per ældre er i 2018 på det laveste niveau i perioden 2010-2018. Frem mod 2025 ventes antallet af ældre over 80 år at stige med 30 procent. I samme periode har regeringen en målsætning om at reducere den offentlige beskæftigelse.

af Analytiker **Sofie Holme Andersen**

31. maj 2019

Analysens hovedkonklusioner

- Fra 2010 til 2018 er antallet af ældre over 80 år steget med 29.000. Det svarer til en stigning på 13 procent. I samme periode er der kommet 8.300 færre offentligt fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen, svarende til et fald på 9 procent. Dermed er der kommet 24 procent flere ældre over 80 år per fuldtidsbeskæftiget i ældreplejen.
- Den private beskæftigelse, der er afledt af det offentlige forbrug, kan hverken gøre op for faldet i den offentlige fuldtidsbeskæftigelse i ældreplejen eller det stigende antal ældre fra 2010 og frem.
- Fra 2019 til 2025 forventes antallet af ældre over 80 år at stige med 78.000 personer, hvilket svarer til en stigning på 30 procent. Hvis regeringen kommer igennem med sin målsætning om en vækst på 0,4 pct. i det offentlige forbrug, vil antallet af offentligt ansatte ifølge Finansministeriet falde med 11.000 i samme periode.
- Samlet set er der færre hænder i ældreplejen og et voksende antal ældre fra 2010 til 2018.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Sarah Steinitz

Tlf. 33 55 77 16

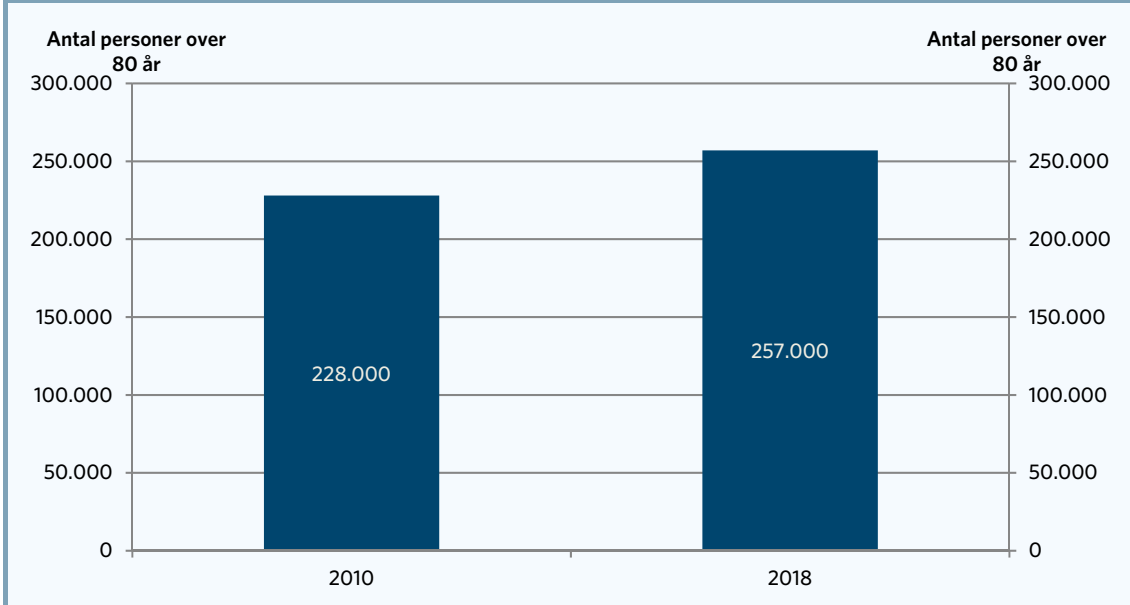
Mobil 28 68 34 60

ss@ae.dk

Flere ældre - færre til at tage sig af dem

De senere år har Danmark oplevet en større demografisk forandring. Der er kommet flere ældre medborgere. Antallet af personer over 80 år er steget med 29.000 fra 2010-2018. I 2010 var der i alt 228.000 ældre over 80 år. Ifølge de seneste tal fra 2018 er der nu 257.000. Det svarer til, at antallet af personer over 80 år er steget med 13 procent i den nævnte periode. Det fremgår af figur 1.

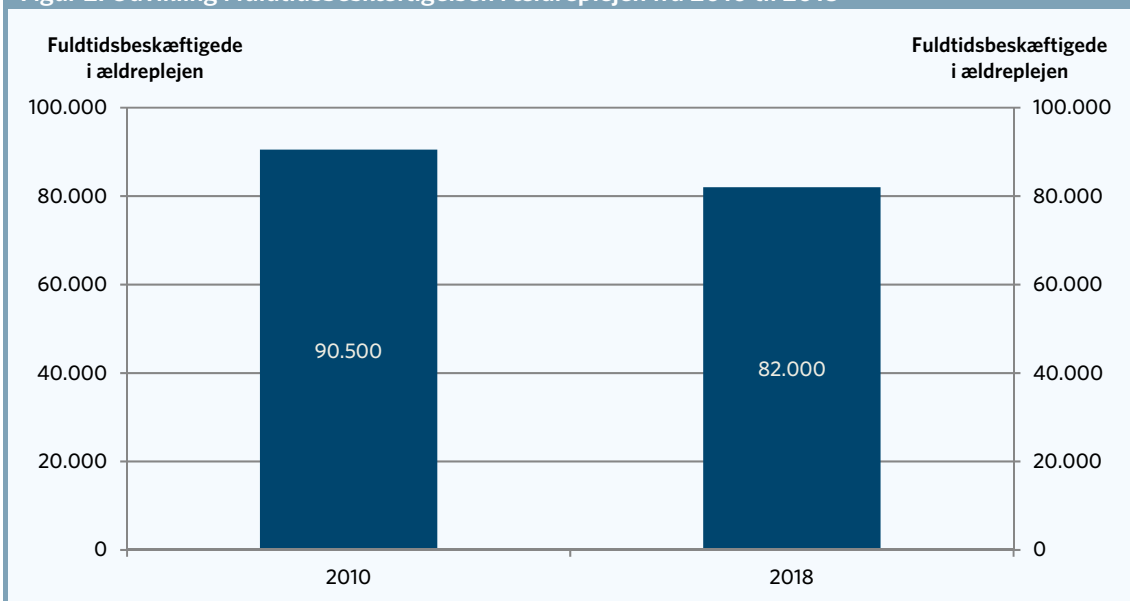
Figur 1. Udviklingen i antallet af personer over 80 år fra 2010 til 2018

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Ifølge Ældre- og Sundhedsministeriet¹ er antallet af fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen i samme periode faldet med 8.300. I 2010 var der 90.500 fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen, mens dette tal er faldet til 82.200 i 2018, hvilket svarer til et fald på 9 procent. Det fremgår af figur 2.

Figur 2. Udvikling i fuldtidsbeskæftigelsen i ældreplejen fra 2010 til 2018

Anmærkninger: Ældreplejen er opgjort ud fra Ældre- og Sundhedsministeriets definition, der forklares senere i denne analyse.

Kilde: AE pba. Ældre- og Sundhedsministeriet

¹ Se følgende svar fra Ældre- og Sundhedsministeriet: <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/suu/spm/958/svar/1491323/1898630.pdf>

Ældre- og Sundhedsministeriet opgør den offentlige beskæftigelse inden for ældreplejen som antallet af fuldtidsansatte sygeplejersker, SOSU-assistent, SOSU-hjælper, elever og øvrig social- og sundhedspersonale². Da disse faggrupper også kan varetage andre funktioner inden for f.eks. socialområdet, er Ældre- og Sundhedsministeriets opgørelse ikke fuldt dækkende, men det er ministeriets bedste bud på en udvikling i den offentlige fuldtidsbeskæftigelse i ældreplejen.

Kombinerer vi informationerne om antallet af fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen og udviklingen i antallet af ældre, ser vi, at antallet af ældre over 80 år per fuldtidsansat i ældreplejen er steget med 24 procent fra 2010 til 2018. I perioden fra 2010 til 2018 har der aldrig været så få fuldtidsansatte i ældreplejen per ældre over 80 år som i 2018.

På grund af sund aldring må vi forvente, at antallet af fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen per ældre over 80 år vil falde over tid, men sund aldring kan ikke dække over et så stort fald i antallet af fuldtidspersonale per ældre over 80 år over en så forholdsvis kort årrække.

Samlet set viser figur 1 og 2 altså, at der fra 2010 til 2018 er blevet flere ældre og færre til at tage sig af dem.

Privat beskæftigelse dækker ikke over faldet i den offentlige ældrepleje

Opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelsen i ældreplejen fra Sundheds- og Ældreministeriet indeholder ikke den private fuldtidsbeskæftigelse på ældreområdet, der afhænger af det offentlige forbrug. Derfor kan en del af faldet i den offentlige fuldtidsbeskæftigelse skyldes, at der er flere private leverandører, der varetager ældreplejen.

Dansk Industri gennemgår i en analyse fra 2018³ udviklingen i antallet af private arbejdspladser, der er afledt af det offentlige forbrug i perioden 2005 til 2016. I denne analyse fremgår det eksplicit i hvilke private erhverv, der er sket en stigning i den private beskæftigelse som følge af blandt andet fritvalgsordninger, der f.eks. bliver anvendt inden for ældreplejen.

Vi har gentaget analysen fra Dansk Industri⁴, men alene for perioden 2010-2017 for at undersøge i hvor høj grad den private fuldtidsbeskæftigelse, der følger af det offentlige forbrug, kan forklare faldet i fuldtidsbeskæftigelsen i ældreplejen. Er mange jobs f.eks. blevet udliciteret i ældreplejen, vil det slå ud i den private fuldtidsbeskæftigelse. Vi kan alene gå frem til 2017, da vi ikke har data til at kunne undersøge udviklingen i 2018.

Vi finder, at antallet af private fuldtidsbeskæftigede, der afhænger af det offentlige forbrug, stiger fra 183.500 i 2010 til 183.900 i 2017. Der er altså alene sket en marginal stigning på 400 private fuldtidsbeskæftigede, der afhænger af offentligt forbrug i perioden 2010-2017.

Der kan dog være sket ændringer inden for enkelte brancher, sådan at ældreplejen i øget grad anvender privat beskæftigelse, mens andre brancher i mindre grad anvender privat beskæftigelse.

² For eksakt definition af øvrig social og sundhedspersonale henvises til følgende svar fra Ældre- og Sundhedsministeriet: <https://www.ft.dk/samling/20171/almde/suu/spm/958/svar/1491323/1898630.pdf>

³ <https://www.danskindustri.dk/arkiv/analyser/2018/7/offentlig-service-leveres-ogsaa-af-privatansatte/>

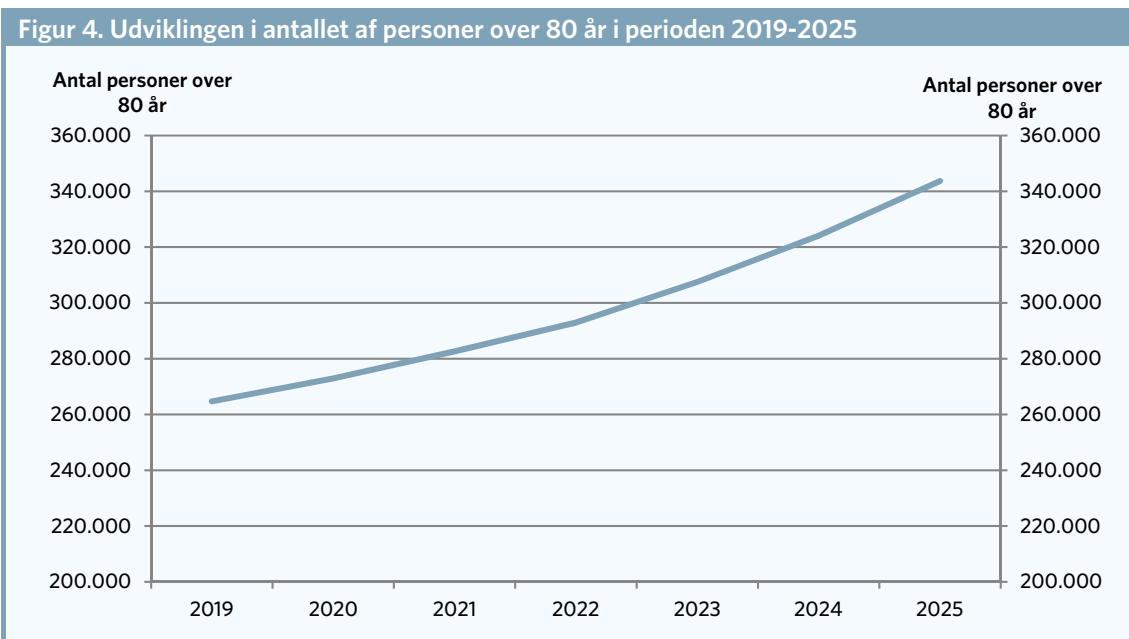
⁴ Man skal være opmærksom på, at analysen fra DI analyserer beskæftigelsen i personer, mens vi analyserer fuldtidsbeskæftigelsen.

Ifølge analysen fra Dansk Industri befinder de private arbejdspladser, der er drevet af fritvalgsordninger, sig under branchen "private husholdninger". Ser vi nærmere på udviklingen i denne branche, ser vi, at fuldtidsbeskæftigelsen er steget med 900 fra 15.100 fuldtidsbeskæftigede i 2010 til 16.000 fuldtidsbeskæftigede i 2017. En relativ stor stigning inden for denne branche, men også en relativ stor stigning set i forhold til den samlede udvikling i fuldtidsbeskæftigelsen, der er drevet af det offentlige forbrug. Ændringen på 900 fuldtidsbeskæftigede er dog langt fra nok til at kunne forklare det faldende antal fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen, som er på 8.300 fuldtidsbeskæftigede.

At vi finder en begrænset stigning i udlicitering i ældreplejen understøttes ligeledes af, at Økonomi- og Indenrigsministeriets indikator for graden af konkurrenceudsættelse i kommunerne stort set ikke udvikler sig fra 2010 til 2017 på hovedkonto 5. Det er denne hovedkonto, der primært indeholder udgifterne til ældreplejen. Udviklingen i konkurrenceudsættelsen i kommunerne under hovedkonto 5 fremgår af bilag 1.

Ældreplejen står til at blive forværret yderligere frem mod 2025

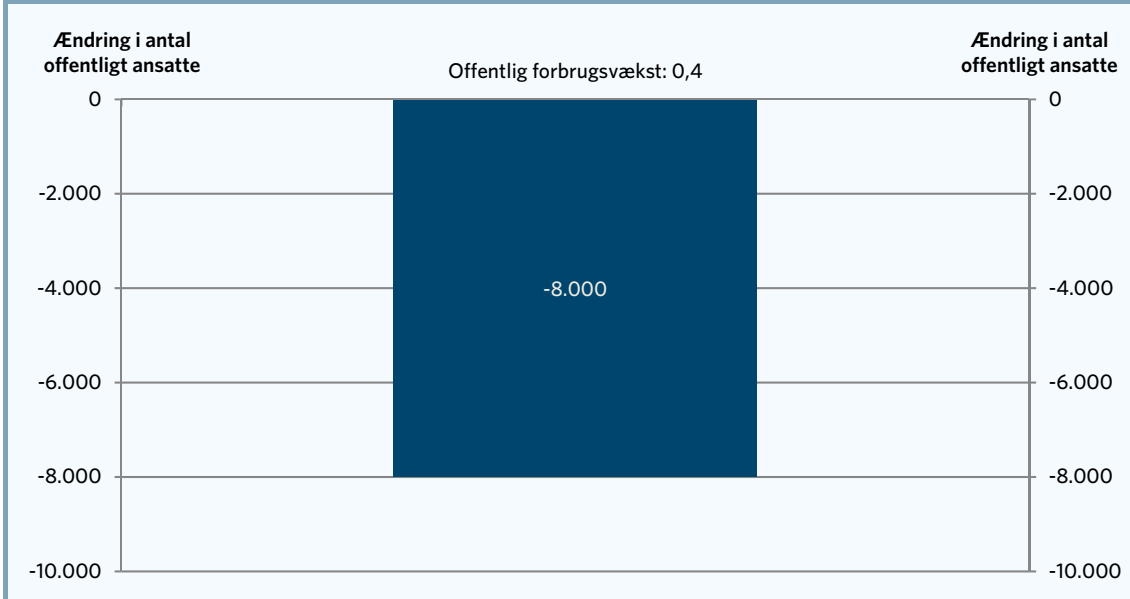
Siden 2010 har vi altså set en stor stigning i antallet af ældre over 80 år og et fald i den offentlige fuldtidsbeskæftigelse i ældreplejen. Kigger vi fremad mod 2025, viser befolkningsfremskrivningen fra Danmarks Statistik, at vi går fra at have 265.000 ældre over 80 år i 2019 til at have 343.000 i 2025. Det fremgår af figur 4. Danmark får altså 78.000 flere ældre over 80 år i 2025 sammenlignet med antallet i 2019. Det svarer til en stigning på 30 procent.

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

I samme periode har regeringen en målsætning om en gennemsnitlig offentlig real forbrugsvækst på 0,4 procent om året. Det vil ifølge nye tal fra Finansministeriet medføre et fald i den offentlige beskæftigelse på 8.000 personer fra 2019 til 2025.

Figur 5. Udviklingen i off. beskæftigelse fra 2019 til 2025 v. realvækst i off. forbrug på 0,4 pct.

Anm: Den offentlige beskæftigelse er opgjort i personer. En offentlig real forbrugsvækst på 0,4 svarer til regeringens målsætning for det offentlige forbrug.

Kilde: AE pba. Finansministeriet

Frem mod 2025 bliver der altså 78.000 flere ældre over 80 år og med regeringens nuværende målsætning for det offentlige forbrug 8.000 færre offentligt ansatte. Historisk har den private beskæftigelse, der følger af det offentlige forbrug, ikke kunne opveje for hverken faldet i den offentlige beskæftigelse i ældreplejen eller stigningen i antallet af ældre.

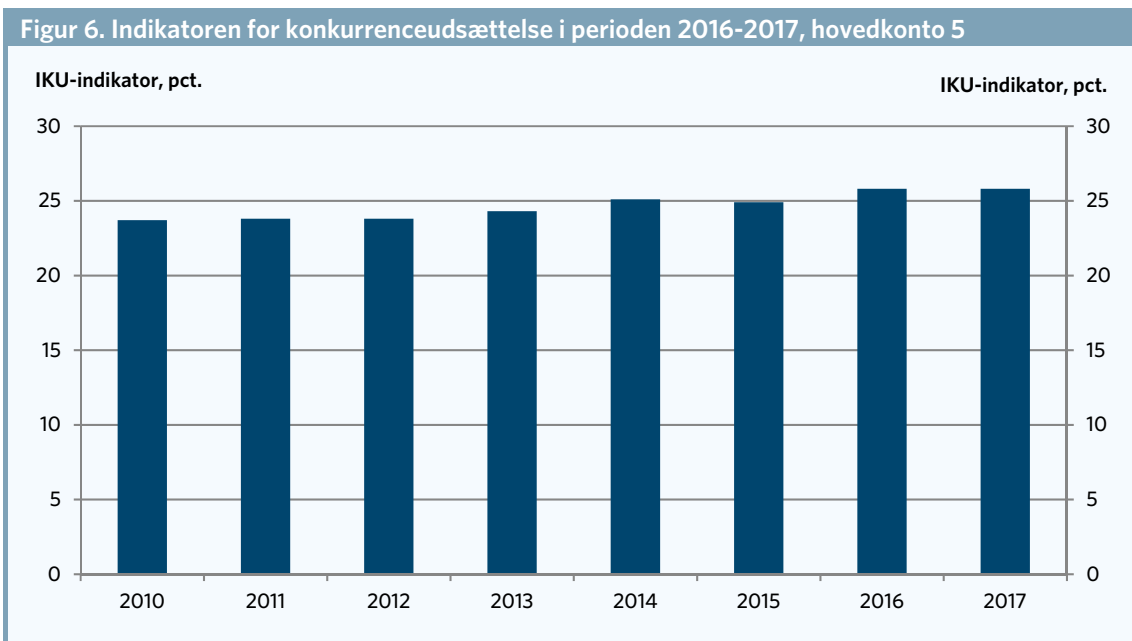
Med mindre regeringen prioriterer ældreområdet markant over andre serviceområder såsom sundhed, uddannelse, børnepasning, mv., så vil antallet af offentlige fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen per ældre forsætte med at falde frem mod 2025.

Bilag

Indikator 1 - Konkurrenceudsættelse i kommunerne

Økonomi- og Indenrigsministeriet opgør årligt graden af konkurrenceudsættelse i kommunerne og regionerne. Til det anvender ØIM indikatoren for konkurrenceudsættelse (IKU) i kommunerne, der udtrykker kommunernes brug af private leverandører af tjenesteydelser i procent af den del af kommunernes samlede opgaveløsning, der må varetages af private leverandører. Opgaver, der bliver vundet af offentlige aktører, indgår også i denne IKU-indikator. IKU-indikatoren bliver opgjort på hver af kommunernes hovedkontonumre.

Figur 6 viser udviklingen i IKU-indikatoren for de kommunale opgaver, der varetages under hovedkonto fem i kommunernes kontoplan. Det er under hovedkonto fem, at blandt andet ældreplejen er placeret.

Anm.: Indikatoren for konkurrenceudsættelse (IKU) i kommunerne udtrykker kommunernes brug af private leverandører af tjenesteydelser i pct. i forhold til den del af kommunernes samlede opgaveløsning, der kan varetages af private leverandører.
 Kilde: AE på baggrund af Økonomi og Indenrigsministeriet

Af figuren fremgår det, at andelen af den samlede opgaveløsning under hovedkonto fem, der er blevet konkurrenceudsat, har været uændret fra 2016 til 2017. Det tyder dermed ikke på, at der har været en øget konkurrenceudsættelse under hovedkonto 5, som kunne ligge til grund for en øget grad af private aktører i hjemmeplejen.

Det skal pointeres, at der indenfor de konkurrenceudsatte opgaver, som IKU-indikatoren angiver, kan være sket et skift i, hvor mange af de konkurrenceudsatte opgaver henholdsvis private og offentlige aktører har vundet.